

Budgetforudsætninger

15.08.2025

BUDGET 2026-2029

TØNDER KOMMUNE

Indhold

Generelt.....	2
Rammerne i den økonomiske politik 2023-2026.....	2
Aftaler fra tidligere års budgetforlig	3
Budgetarbejdet hidtil	4
Budgetforslag 2026.....	6
Prioriteringsrum.....	6
Serviceramme.....	8
Anlægsramme.....	9
Indtægtssiden.....	10
Udligning og generelle tilskud	12
Sanktion på service og anlæg.....	13
Folketal.....	14
Indkomstskatter.....	14
Rammen til skattenedsættelser og skatteforhøjelser.....	14
Grundskyld	15
Selskabsskatter	15
Bidrag til regioner.....	16
Udgiftssiden	17
Serviceudgifter.....	17
Uden for servicerammen	18
Indkomstoverførsler.....	18
Renter og afdrag.....	19
Øvrige finansforskydninger	19

Generelt

Rammerne i den økonomiske politik 2023-2026

Overordnede mål

Den strukturelle balance skal sikre en økonomisk sund og velkonsolideret kommune.

Overskud på ordinær drift skal have en størrelse, der kan finansiere det valgte serviceniveau, investeringer i anlæg og plads til udviklingsinitiativer.

Anlægsramme på et niveau omkring 80 mio. kr. skal sikre vedligeholdelse af kommunens kapitalapparat som veje og bygninger m.v. samt investeringer i struktur, kapacitetstilpasning og strategiske udviklingsinitiativer med fokus på positiv indvirkning på driften.

Langfristet gæld pr. indbygger (ekskl. ældreboliglån og indefrosne feriemidler) ligger altid under 8.000 kr. pr. indbygger.

Den gennemsnitlige kassebeholdning skal være på minimum 200 mio. kr.

Andre hensigtserklæringer

At der kontinuerligt arbejdes med tilpasning og omprioritering mellem serviceområderne gennem demografimodeller på de store serviceområder som flytter budgetmidler til variable udgifter mellem politikområder.

Analysen, overvejelser og beslutninger omkring struktur- og kapacitetstilpasning på relevante områder som sikrer tilpasning af de faste udgifter.

At behovet for midler til ny drift og/eller omprioritering besluttet i forbindelse med udmelding om de økonomiske rammer for den årlige budgetlægning.

At Økonomiudvalget senest ved rammeudmeldingen, aktivt tager stilling til hvilke konkrete redskaber som yderligere skal anvendes til sikring af balance og nødvendigt prioriteringsrum.

At fagudvalg kan fordele reduktionerne fleksibelt mellem budgetår og politikområder inden for de rammer Økonomiudvalget fastsætter.

At budgettet til indkomstoverførsler tager udgangspunkt i de statslige skøn for kommunens udgifter reguleret for ændringer i folketallet.

At budgettet til aktivitetsbestemt medfinansiering tager udgangspunkt i de statslige skøn for kommunens udgifter reguleret for ændringer i folketallet.

Vi er loyale over for forhandlingsresultatet mellem regering og KL.

Beskatningsniveauet fastholdes lavere end gennemsnittet af kommunerne i Region Syddanmark.

Ved budgetlægning inddrages medarbejdere via MED systemet og ved HMU repræsentanter som observatører på budgetseminarer.

Aftaler fra tidligere års budgetforlig

September 2024

Den 3. september 2024 indgik alle partier i Kommunalbestyrelsen et budgetforlig for 2025 for Tønder Kommune med overskriften "Tønder Kommune – vores fælles ansvar".

En budgetaftale med fokus på Udvikling og Velfærd for borgerne.

Tønder 2030

Kommunalbestyrelsen har med budgetforliget for 2024 besluttet at, igangsætte en analyse med fokus på en bæredygtig fremtid. Formålet med analysen er at undersøge, hvordan kvaliteten kan forbedres og driften optimeres, samtidig med at levedygtige lokalmiljøer og attraktive arbejdspladser bevares.

I første halvår af 2024 er data og nøgletal indsamlet inden for områderne dagtilbud, skole, ældre samt kultur og fritid. I efteråret 2024 blev der gennemført en temadrøftelse med Kommunalbestyrelsen som afsæt for det videre arbejde frem mod budgetlægningen for 2026.

Yderligere investeringer i bl.a. skoler, dagtilbud, ældreområdet og kultur- og fritidsområdet afventer det videre arbejde, som er påbegyndt i fagudvalgene primo 2025.

På anlæg er der foreløbigt reserveret henholdsvis 17,4 mio. kr. og 27,6 mio. kr. i 2027 og 2028 til Tønder 2030.

Kommunalbestyrelsen ser det endvidere som vigtigt, at der i forbindelse med arbejdet med Tønder 2030 foretages et serviceeftersyn af demografimodellen for at sikre den fortsatte kvalitet på velfærdsområderne.

Reformimplementering

I 2025 skal kommunerne sætte lokal politisk retning for flere store reformer på velfærdsområderne. Det handler om velfærdsopgaver, der har stor betydning for kommunernes borgere. Både elever i folkeskolen, ældre med omsorgsbehov, ledige og borgere i udsatte positioner.

De 6 største reformer omhandler:

1. Folkeskolens kvalitetsprogram
2. Ældrereform
3. Sundhedsreform
4. Grøn Trepert
5. Socialområdet
6. Beskæftigelsesreform

Politisk handler reformimplementeringen om at stille skarpt på, hvad kommunen ønsker at opnå med de enkelte reformer, og samtidig sikre at forandringerne kommer godt i gang, herunder

- Hvordan kan reformerne understøtte de politiske visioner i kommunen?
- Hvilke mål skal der arbejdes efter?
- Hvordan kommer reformerne til at påvirke kommunens økonomi og styringsmuligheder? Og
- Hvordan kan Kommunalbestyrelsen bruge reformsporene i det videre arbejde med Tønder 2030?

Budgetarbejdet hidtil

Målet med budgetproceduren er optimalt set at få skabt et budget, der er i overensstemmelse med rammerne i den økonomiske politik, og hvor der kan skabes et råderum, som kan anvendes til at understøtte den ønskede udvikling i kommunen.

Med udgangspunkt i behovet for at skabe balance og prioriteringsrum er der i løbet af foråret arbejdet med følgende:

Drift:

- På baggrund af senest opdateret befolkningsprognose er der foretaget en genberegning af demografiske reguleringer, som er indarbejdet i budgetforslaget.
- På serviceudgifterne er reduktionspuljen på 13,2 mio. kr. årligt udmøntet som en teknisk rammereduktion gennem en reduceret pris- og lønfremskrivning fra 2025 til 2026. Det vil sige, at alle budgettal på drift, serviceudgifter er nedskrevet med en procentdel svarende til ca. 0,63 %.
- Fagudvalgene har på møderne i maj/juni måned drøftet indholdet i udvalgenes egne budgetområder, herunder eventuelle behov for budgettilpasninger for at opnå balance i budgettet og/eller ønsker til nye tiltag som kan finansieres indenfor udvalgets eget budgetområde.

Resultatet af det foreløbige arbejde blev præsenteret på minibudgetseminaret i juni måned.

På minibudgetseminaret blev der endvidere givet en orientering om

- Økonomaftalens indhold og de foreløbige økonomiske konsekvenser for Tønder Kommune i 2026
- Servicetjek af nuværende demografimodel
- Særlige opmærksomhedspunkter; arbejdsskadeområdet og specialundervisning.
- Status på Tønder 2030
- Status på reformimplementering og økonomi
- Status på nye initiativer, jf. budgetforlig 2024 og 2025 (Styrket demensindsats, Boligudviklingsstrategi; Socialområdet – Pårørenderådgiver, Tilbud til børn og unge, Lær for Livet, Familieværkstedet; Brugerundersøgelse på skoleområdet).

Anlæg:

Forslag til basisanlæg til placering i årene 2026-2029 er drøftet og prioriteret i fagudvalgene i juni inden for den afsatte ramme. Derudover har fagudvalgene drøftet og kvalificeret udgiftsfordelingen af de øvrige anlægsprojekter, som er opført i investeringsoversigten.

De samlede ønsker til ændringer af eksisterende anlæg og nye anlægsønsker som er modtaget fra eksterne er efter fagudvalgsmøderne i juni måned foreløbig opgjort til ca. 177 mio. kr.

Jf. oversigten nedenfor er der i den udmeldte anlægsramme ikke disponerede midler på knap 90 mio. kr.

Investeringsoversigt 2026-2029	2026	2027	2028	2029	Total 2026-2029
Basisanlæg	36,698	36,698	36,698	36,698	146,794
Struktur og kapacitetsudvikling	5,933	11,287	1,840	1,840	20,900
Strategisk udvikling	62,138	38,580	46,254	46,229	193,195
<i>Heraf Strukturpulje/ikke disponerede midler</i>		17,396	27,629	43,860	88,885
Jordforsyning	-1,567	-1,567	-1,567	-1,567	-6,268
Anlæg i alt	103,197	84,998	83,226	83,200	354,621

Den samlede ramme til anlæg udgør i budgetperioden 2026-2029 ca. 354,6 mio. kr., svarende til gns. på 88,7 mio. kr. årligt.

Rammen er fordelt på følgende områder:

- Basisanlæg, som dækker over en række vedligeholdelsesopgaver omkring IT struktur, energioptimering af bygninger, legepladser, haller, svømmehaller m.v., og dels en række rammepuljer, som sikrer finansiering af projekter til eksempelvis cykelstier, trafiksikkerhed, gaderenovering, planlægning, landsbyfornyelse, miljø og natur m.v.
- Anlægsprojekter placeret under struktur- og kapacitetsudvikling
- Anlægsprojekter placeret under strategisk udvikling.
- Jordforsyning, som dækker over køb af salg og jord og salg af byggegrunde samt erhvervsgrunde.

Budgetforslag 2026

Efter minibudgetseminaret har Tønder Kommune modtaget de konkrete konsekvenser af Økonomiaftalen i 2026, som fremgår af oversigten nedenfor.

Budget Mio kr.	2026	2027	2028	2029
A. Driftsvirksomhed				
Indtægter				
Skatter	-1.997,7	-2.030,8	-1.993,8	-2.142,9
Generelle tilskud m.v.	-1.202,9	-1.228,8	-1.344,1	-1.290,0
		-	-	-
Indtægter i alt	-3.200,6	3.259,6	3.337,9	3.432,9
Driftsudgifter				
Servicerammen	2.199,5	2.184,0	2.168,3	2.157,9
Uden for servicerammen	152,9	153,0	153,0	153,0
Indkomstoverførsler	763,6	754,5	760,4	751,2
DRIFTSVIRKSOMHED - I ALT	3.116,0	3.091,6	3.081,8	3.062,1
Renter m.v.	-6,0	-5,4	-3,7	-4,8
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-90,6	-74,6	-60,1	-73,3
ANLÆGSUDGIFTER - I ALT	103,2	85,0	83,2	83,3
RESULTAT AF SKATTEFINANSIERET OMRÅDE	12,6	13,1	28,5	18,2
RESULTAT AF BRUGERFINANSIERET OMRÅDE	0,0	0,0	0,0	0,0
Optagne lån (langfristet gæld)	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Afdrag på lån (langfristet gæld)	29,9	30,9	32,0	33,1
Afdrag på lån (langfristet gæld) - Ældreboliger	8,6	8,6	8,7	8,7
Øvrige finansforskydninger	-18,7	-18,7	-18,7	-18,8
I alt	14,8	15,9	17,0	18,0
ÆNDRING AF LIKVIDE AKTIVER	27,5	29,0	45,5	36,2
LIKVIDE AKTIVER: Forventet ultimo 2025 = 445 mio. kr.				
Forventet gns. Kassebeholdning	417,5	388,5	343,0	306,8

Den forventede ultimo kassebeholdning 2025 er 445 mio. kr. og dermed uændret i forhold til rammeudmeldingen, men vil blive revurderet og tilpasset i løbet af august måned.

Prioriteringsrum

Med økonomiaftalen for 2026 har regeringen og KL styrket fortsættelsen af sporskiftet der sikre bedre muligheder for at investere og udvikle velfærden til gavn for borgerne og et trygt og sikkert samfund.

Regeringen og KL er med Økonomiaftalen for 2026 ligeledes enige om at videreføre arbejdet med det flerårige samarbejdsprogram, herunder fokus på implementeringen af tiltag med henblik på at nedbringe kommunernes administrationsudgifter bl.a. vha. af regel- og forenklingstiltag samt afbureaukratisering.

Drift

I økonomiaftalen blev kommunernes serviceramme løftet med 3,5 mia. kr. til at investere i og udvikle den borgernære velfærd.

Løftet af kommunernes økonomi skal særligt prioriteres til velfærden tæt på borgeren og bidrage til trygge rammer i hverdagen for børn, unge og ældre borgere. Regeringen og KL er enige om, at aftalen giver et stærkt afsæt for at prioriteres landets dagtilbud, skoler, plejehjem og fritidstilbud.

Modsatrettet er der korrigeret for 0,3 mio. kr. til nedbringelse af kommunernes udgifter til administration i 2026. Netto giver det således et servicerammeløft på 3,2 mia. kr. på landsplan.

- Tønder Kommunes samlede andel er beregnet til at udgøre 19,3 mio. kr.

Som en del af økonomiaftalen for 2026 er regeringen og KL enige om at sikre et højt sikkerhedsniveau og en fortsat stabil drift, vedligehold og videreudvikling af den fællesoffentlige digitale infrastruktur. Derfor er der afsat midler til en række digitaliseringssager, som finansieres ved en regulering af bloktilskuddet.

- Tønders befolkningsmæssige andel er beregnet til -1,1 mio. kr.

Indtægter vedrørende de centrale refusionsordninger er vokset mere end forventet for kommunerne under ét. Som følge heraf er kommunernes bidrag til ordningen steget, som reguleres via balancetilskuddet (nedjustering af bloktilskud).

- Som en konsekvens heraf foreslås en nedjustering af servicerammeløftet med -5,0 mio. kr.

Kommunens prioriteringsrum udgør således 13,2 mio. kr. som er indregnet i budgetforslaget.

Anlæg

Regeringen og KL er enige om, at rammen for kommunernes investeringer i 2026 udgør 22,3 mia. kr. Heraf udgør investeringer i bedre faglokaler, som følge af *Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram* 908 mio. kr. i 2026. Aftalens niveau sikrer hermed gode muligheder for at investere i de fysiske rammer for velfærden.

KL tilkendegiver, at aftalen bl.a. giver mulighed for:

- Investering i daginstitutioner i omegnen af 3 mia. kr., herunder forbedring af indeklimaet og renovering af legepladser
- investeringer til forbedring af rammerne for undervisning, renovering af toiletfaciliteter og forbedring af udearealer på skoleområdet i omegnen af 5 mia. kr.
- investeringer i etablering og modernisering af idrætsanlæg på Kultur-, fritids- og idrætsfaciliteter i omegnen af 2 mia. kr.

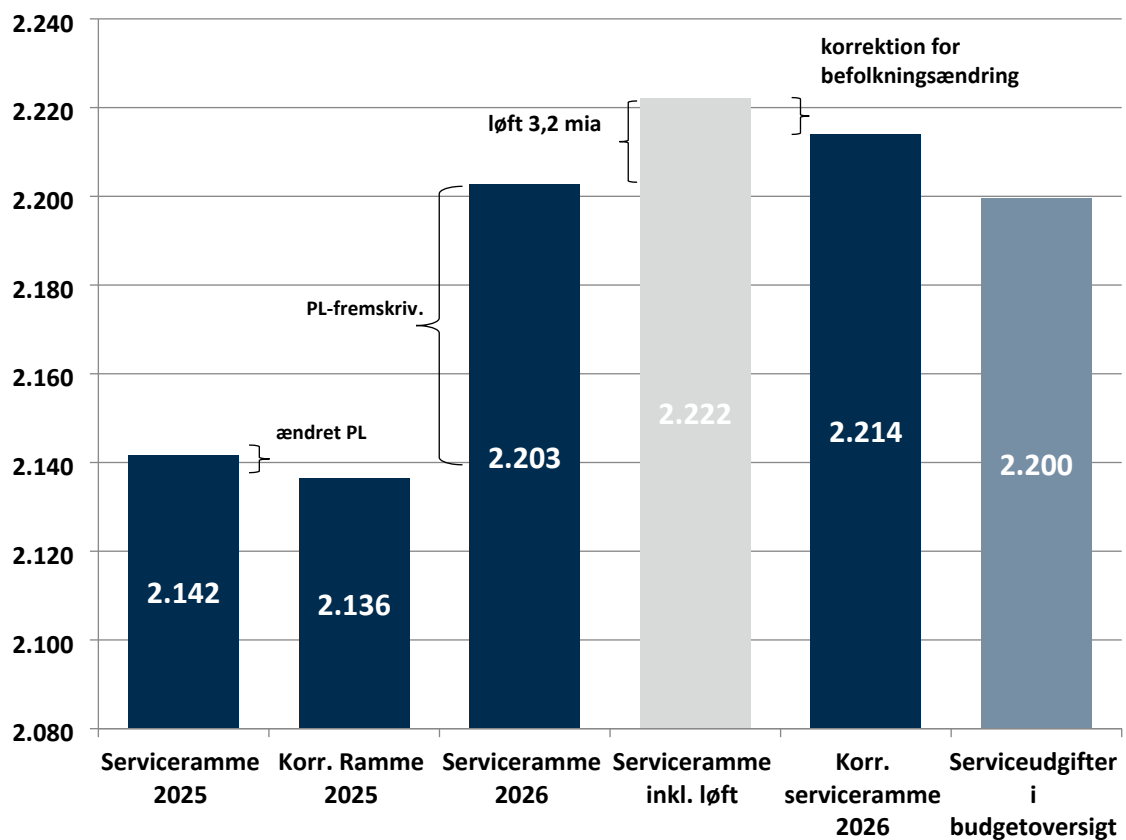
Kommunernes egen likviditetsfinansiering udgør 0,6 mia. kr.

Serviceramme

En beregning ud fra KL's model angiver Tønder Kommunes vejledende serviceramme i 2026 til 2.222 mio. kr. inkl. løft af servicerammen.

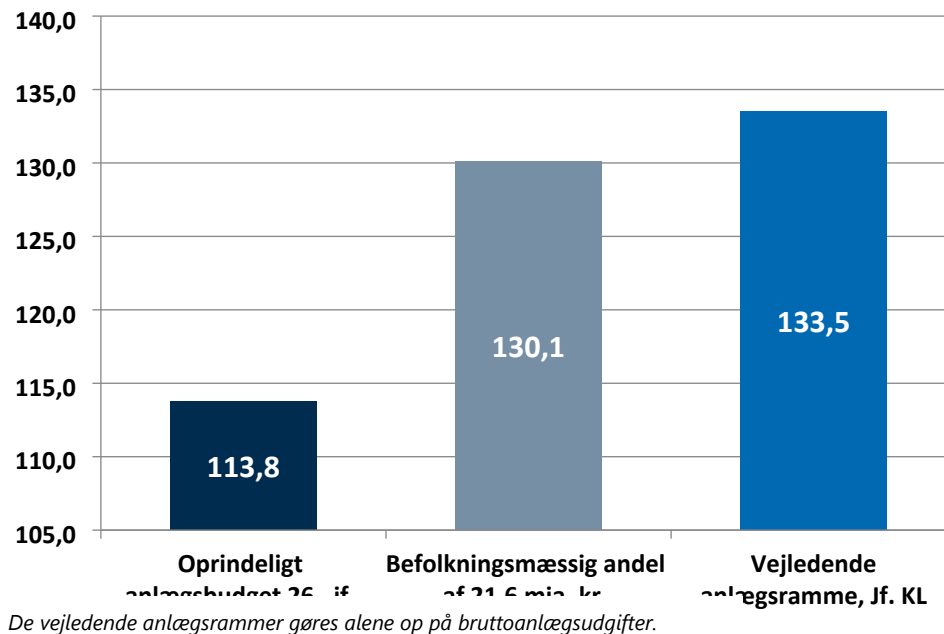
I overensstemmelse med den økonomiske politik for 2023-2026 er denne korrigeret for ændringer i folketallet som udviser et fald på 0,4 % fra 2025-2026.

Dette betyder, at den befolkningskorrigerede serviceramme er nedjusteret med 8 mio. kr. til 2.214 mio. kr. Serviceudgifter i budgetoversigten viser et budget på 2.200 mio. kr. og dermed "luft" i rammen på 14 mio. kr.

Anlægsramme

I budgetforslaget for 2026-2029 er der indregnet en samlet netto anlægsramme på 354,6 mio. kr. Heraf er der i 2026 netto afsat 103,2 mio. kr.

I regeringsaftalen er fastsat et anlægsniveau på 22,3 mia. kr. i 2026.

Den befolkningsmæssige andel af niveauet på 22,3 mia. kr. vil svare til en bruttoanlægsramme på ca. 133,5 mio. kr. for Tønder Kommune.

Der er i budgettet luft i anlægsrammen på 17-20 mio. kr.

I det udmeldte anlægsniveau fra KL er medtaget botilbudskapacitet på 0,7 mia. kr. fratrækkes denne vil den befolkningsmæssige andel for anlægsniveauet svare til en bruttoanlægsramme for Tønder Kommune på 130,1 mio. kr.

Jf. Tønder Kommunes økonomiske politik for 2023-2026 er fastsat, at det årlige anlægsniveau på omkring 80 mio. kr. årligt.

Budgetforslagets anlægsudgifter ser således ud i mio. kr.:

Bruttoanlægsramme =	113,8	anlægsudgifter
	-10,6	anlægsindtægter
Nettoanlægsramme =	103,2	netto

Jordforsyning er indregnet med en forventning om at salg af grunde og bygninger overstiger udgifter til køb af jord og byggemodning med 1,6 mio. kr.

Budgetforslaget viser at niveauet i forhold til den vejledende anlægsramme **ikke** er fuldt udnyttet.

Indtægtssiden

Regeringen og KL indgik en aftale om den kommunale økonomi den 27. maj 2025 og den 1. juli 2025 udsendte Indenrigs- og Sundhedsministeriet endelig udmelding af tilskud og udligning for 2026.

Aftalens overordnede fokus er et ønske om at fortsat at skabe stærke rammer for at investere i og udvikle den borgere nære velfærd. Særligt velfærden tæt på borgeren og bidrage til trygge rammer i hverdagen for børn, unge og ældre borgere. Regeringen er enige om, at aftalen giver et stærkt afsæt for at prioritere landets dagtilbud, skoler, plejehjem og fritidstilbud.

Indtægterne i budgettet for 2026 er baseret på statsgaranti for skatter og generelle tilskud. Skønnet for overslagsårene 2027-2029 er baseret på baggrund skøn, jf. KL's skatte- og tilskudsmodel. KL forventer at udsende en opdatering af modellens nuværende forudsætninger primo september baseret på regeringens økonomiske redegørelse fra august.

Statsgaranti for 2026 beregnes med udgangspunkt i maj afregningen af indkomståret 2023, som opgøres i maj 2025. Maj afregningen korrigeres for vedtagne lovændringer med skønnet effekt på udviklingen i kommunernes skattegrundlag mellem 2023 og 2026.

Garantiprocenten opgøres som væksten fra det samlede korrigerede grundlag for 2023 til det skønnede beskatningsgrundlag for hele landet i 2026 i økonomisk redegørelse i maj. Hver enkelt kommunes korrigerede grundlag for 2023 opskrives med den samme garantiprocent for hele landet til 2026.

Ved budgetlægningen kan kommunen vælge mellem:

- At basere budgettet på kommunens eget skøn over udskrivningsgrundlaget og folketal
- At basere budgettet på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, folketal samt hertil knyttede tilskuds og udligningsbeløb.

Kommunen skal foretaget dette valg senest i forbindelse med budgetvedtagelsen. Hvis statsgaranti vælges sker der ingen efterfølgende regulering. Vælges selvbudgettering sker der en regulering 3 år efter. Efterregulering for 2026 sker således i 2029.

Ændring af selvbudgetteringsordning

Folketinget har vedtaget lov om ændring af selvbudgetteringsordningen som har virkning fra og med budgetåret 2026. Den ændrede selvbudgetteringsordning indebærer, at kommunerne fortsat har mulighed for at budgettere med eget skøn for udskrivningsgrundlag og folketal men således, at virkningerne i ordningen reduceres. Derudover indføres der et sikkerhedsnet, som øger budgetsikkerheden yderligere for de kommuner, der vælger at anvende statsgaranteret indtægtsgrundlag. Ændringen indebærer konkret at udligningsberegningen baseres på den enkelte kommunes udskrivningsgrundlag og folketal og ikke med udgangspunkt i udviklingen på landsplan. Derudover er der fastsat et øvre ramme for den samlede selvbudgetteringsgevinst for budgetåret.

I økonomiaftalen for 2026 er det aftalt, at kommuner som valgte statsgaranti i 2024 og/eller 2025 ikke stilles værre i forbindelse med efterreguleringen vedrørende disse år, end hvis de havde valgt selvbudgettering efter den nuværende ordning.

Konkret betyder det, at der kan indarbejdes et foreløbig skøn på forventet efterregulering i 2027 og 2028 på baggrund af 2024 og 2025. KL bemærker dog, at de skønnede efterreguleringer er ekstraordinære og behæftet med usikkerhed og at den endelige håndtering af de forudsatte indtægter udestår.

Udligningsreform

Tirsdag den 17. juni 2025 har Finansieringsudvalget offentliggjort kommissoriet for det kommende arbejde vedrørende udligningsreformen. Arbejdet er sat i gang af Indenrigs- og Sundhedsministeriet og skal være afsluttet senest ved udgangen af 2027.

Udvalgets opgaver:

Formål: At skabe et mere retvisende og bæredygtigt udligningssystem, der afspejler kommunernes opgaver og forskelle i vilkår.

Baggrund: Systemet har ikke været grundigt gennemgået i mange år, og der er sket betydelige reformer og ændringer i kommunernes økonomiske vilkår.

Pejlemærker: Systemet skal være objektivt, transparent og stabilt. Det skal sikre nogenlunde ens vilkår for service på tværs af landet, men samtidig give incitament til vækst og effektivitet.

Politisk opbakning: Alle landets borgmestre har i fællesskab sendt ni principper til ministeriet, som kommissoriet bygger på

Tidsplan: Udvalget skal aflevere sin rapport i 2027, hvorefter politiske forhandlinger og lovgivning forventes i 2028. Ændringerne vil træde i kraft fra 2029

Særlige tilskud

Generelt er de særlige tilskud nu faste. De reguleres kun i forhold til ændrede pris- og lønskøn og befolkningsandel. Tilskuddet til særligt vanskeligt stillede kommuner (§16) skal der som hidtil søges om hvert år. I budgetforslaget er der pt. Ikke indregnet et årligt tilskud. Ministeriet giver svar på vores ansøgning tidligst muligt i august.

Udligningen påvirkes hvert år af opgørelsen af skattegrundlag, aldersbestemte- og socioøkonomiske faktorer. Bloktilskuddets størrelse påvirkes fra år til år af økonomiaftale og konjunkturer mens fordelingen sker efter andel af befolkningen.

Udligning og generelle tilskud

GENERELLE TILSKUD, statsgaranteret	2026	2027	2028	2029
7.80 Udligning og generelle tilskud				
Kommunal udligning				
Udligning af beskatningsgrundlag	-217.896	-268.010	-277.193	-285.672
Tillæg for kommuner med lavt beskatningsgrundlag	-12.984	-24.930	-25.813	-26.442
Finansieringsandel af tillæg vedr. beskatningsgrundlag	-6.240	-5.863	-5.968	-6.296
Korr. vedr. overudligning	1.824	1.802	1.893	1.973
Udligning af udgiftsbehov	-277.980	-286.965	-299.047	-313.634
Tillæg for kommuner med højt udgiftsniveau	-5.976	-6.171	-6.431	-6.745
Finansieringsandel af tillæg vedr. udgiftsbehov	1.584	1.614	1.662	1.714
Særlig kompensation	7.368	7.368	7.368	7.368
Efterregulering af tidligere tilskudsår		-41.849	-100.172	
Statstilskud				
Statstilskud	-471.948	-401.593	-432.235	-454.942
Statstilskud betinget vedr. service	-18.072	-17.937	-17.801	-17.670
Statstilskud betinget vedr. anlæg	-6.024	-5.979	-5.934	-5.890
Udligning af selskabsskat	-32.736	-35.318	-36.323	-36.906
Udligning af dækningsafgift f. off. ejendomme	-456	-451	-447	-443
I ALT	-1.039.536	-1.084.282	-1.196.439	-1.143.585
7.81 Udligning og tilskud vedrørende udlændinge				
Udligning vedrørende udlændinge	3.024	2.894	2.779	2.780
I ALT	3.024	2.894	2.779	2.780

- = indtægt

Ud over udligning og generelle tilskud modtager kommunen en række særlige tilskud som fremgår af tabellen nedenfor.

	2026	2027	2028	2029
7.86 Særlige tilskud				
Tilskud til bedre dagtilbud	-3.384	-3.492	-3.604	-3.719
Statstilskud vedr. generelt løft af ældreplejen	-7.128	-7.350	-7.586	-7.828
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-9.540	-9.848	-10.163	-10.489
Tilskud til en værdig ældrepleje	-9.996	-10.316	-10.646	-10.987
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-948	-978	-1.010	-1.042
Kompensation vedr. nettotab sfa. ændring i dækningsafgiften	-4.464	-4.464	-4.464	-4.464
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-55.524	-57.301	-59.134	-61.027
Tilskud til grænsenære kommuner	-10.620	-10.960	-11.311	-11.672
Tilskud til vanskeligt stillede kommuner	0	0	0	0
Særlig finansieringstilskud	-19.068			
Tilskud til kommuner med vanskelige øk. vilkår	-14.616	-14.616	-14.616	-14.616
Finansieringstilskud	-32.832	-32.832	-32.832	-32.832
Konsekvens af selvbudgettering				
I ALT	-168.120	-152.158	-155.366	-158.676

- = indtægt

Sanktion på service og anlæg

Kommunernes budgetterede serviceudgifter er underlagt sanktioner, hvis de samlede budgetter ikke overholder det aftalte niveau.

3. mia. kr. af bloktilskuddet er af, at kommunerne overholder det aftalte niveau ved budgetvedtagelsen, jf. budgetloven. For Tønder Kommune er 18,1 mio. kr. betinget af afholdelsen.

Budgetsanktionen er som udgangspunkt kollektiv og omfatter alle kommuner under ét, men Indenrigs- og Sundhedsministeren har mulighed for at fastsætte en individuelt sanktion for den enkelte kommune.

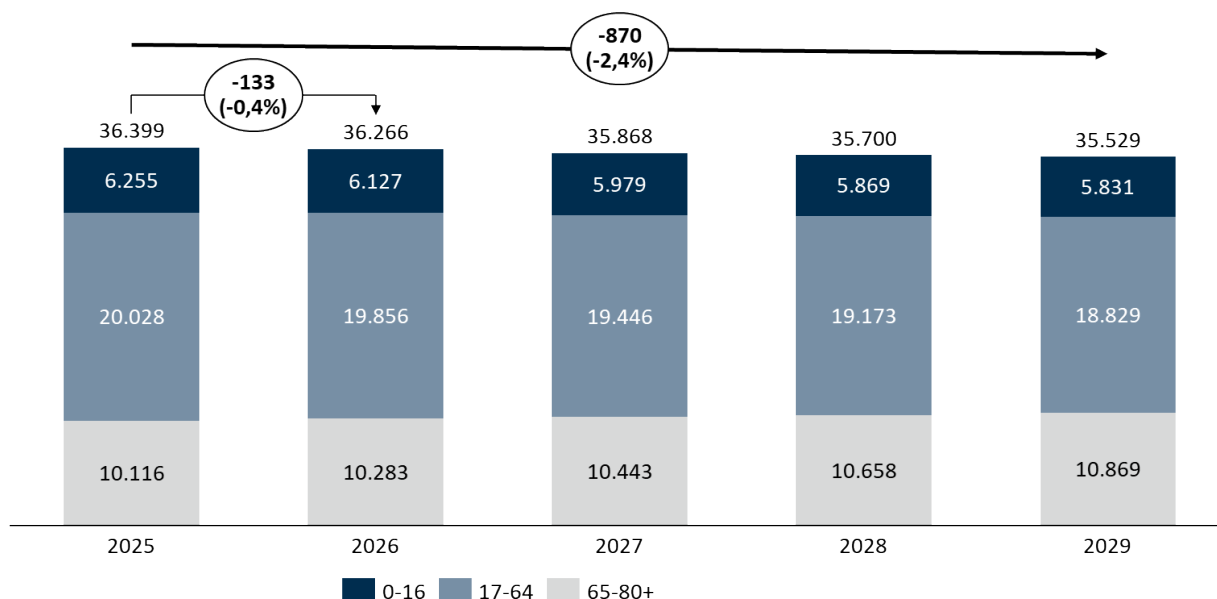
En eventuel regnskabssanktion i 2026 udmåles i forhold til de samlede kommunale budgetter for service.

Desuden er der en risiko for sanktion på anlægsinvesteringer, såfremt kommunerne under ét ikke overholder den aftalte samlede ramme for anlægsinvesteringer.

1. mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af, at kommunerne overholder det aftalte niveau for bruttoanlæg. For Tønder Kommune er 6,0 mio. kr. betinget af overholdelse.

Folketal

Statsgarantien baserer deres skøn på Danmarks statistiks befolkningsprognose, som forventer et faldende folketal for Tønder Kommune.

Indkomstskatter

Beregningen af provenuet af indkomstskatterne er baseret på en udskrivningsprocent på 25,3 i 2026 og det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i 2026. I overslagsårene er anvendt KL's skøn for udskrivningsgrundlaget. Skønnene er baseret på væksten i Økonomisk redegørelse for maj 2025, regeringens mellemfristede fremskrivning m.v. samt befolkningsprognose fra Danmarks statistik.

Det skal bemærkes, at den skønnede vækst i overslagsårene erfaringsmæssigt er behæftet med usikkerhed.

	2026	2027	2028	2029
CPR folketal pr. 1/1	36.266	35.868	35.696	35.531
Udskrivningsprocent	25,3	25,3	25,3	25,3
Udskrivningsprocent eget skøn	25,3	25,3	25,3	25,3
Statsgaranteret udskrivningsgrundlag	7.387.348			
KL's skøn over udskrivningsgrundlag		7.389.103	7.643.125	7.914.629

Rammen til skattenedsættelser og skatteforhøjelser

I økonomaftalen fremgår det, at hvis der for 2026 sker en skatteforhøjelse for kommunerne under ét, udløses en modgående regulering af bloktilskuddet svarende til overskridelsen. Modregningen sker som en delvis individuel og delvis kollektiv sanktion.

Forudsætningen i budgetforslaget er **uændret skatteniveau** i 2026

Grundskyld

Med den nye ejendomsskattelov og tilhørende følgelovgivning er der indført ændringer, som påvirker kommunernes økonomi og udligningssystemet.

2021–2023

- Kommunernes tab og gevinster ved nye ejendomsvurderinger neutraliseres fuldt ud.
- Opgørelsen sker først, når de endelige grundværdier er udsendt.

2024–2028

- Stigningsbegrænsningen for grundværdier ophæves.
- Der indføres et nyt loft for grundskyldspromiller.
- For at undgå skævvridning i udligningen anvendes beregningstekniske grundværdier.

Beregningstekniske grundværdier

- Bruges i stedet for de faktiske afgiftspligtige grundværdier i tilskudsudmeldinger.
- Baseret på grundværdier uden ophævelse af stigningsbegrænsningen.
- For 2026 er de fremskrevet fra skøn for 2024.

Formålet er at sikre, at ændringer i ejendomsvurderinger og grundskyld ikke påvirker kommunernes økonomiske balance eller udligningssystemet i overgangsperioden.

Provenuet for grundskyld er beregnet med en grundskyldspromille på 10,80 for øvrige ejendomme og 6,44 for landbrug mv. De afgiftspligtige grundværdier er udmeldt med statsgarantien for 2026.

	Budget 2026	Overslagsår		
	2026	2027	2028	2029
Grundskyld				
Grundskyldspromille	10,80	10,8	10,8	10,8
Grundskyldspromille, Produktionsjord (landbrug m.v.)	6,44	6,44	6,44	6,44
Provenu for øvrige ejendomme	-73.239	-76.038	-77.878	-79.372
Provenu for produktionsjord (landbrug m.v.)	-25.025	-25.526	-26.037	-26.715
Provenu for dækningsafgift af grundværdi	-699	-699	-699	-699

Selskabsskatter

Selskabsskat vedrørende 2023 afregnes i 2026. Ifølge opgørelse fra indenrigs- og Sundhedsministeriet udgør afregningen 27,5 mio. kr. i 2026. I overslagsårene er KL's forventninger anvendt, som baserer sig på baggrund af Økonomisk Redegørelse fra maj måned.

Det bemærkes, at regeringen og KL har aftalt at se på betydningen af de stigende indtægter fra selskabsskat kommunerne imellem, og de er enige om, at der skal arbejdes på at finde mulige løsningsmodeller primo 2026.

	Budget 2026	2027	Overslagsår 2028	2029
Selskabsskatter	-27.451	-32.578	-33.837	-34.725
- = indtægt				

Bidrag til regioner

Der udbetales grundbidrag på udviklingsområdet. Dette bidrag betales med 129 kr. pr. indbygger.

For Tønder kommunes vedkommende svarer det til en udgift på 4,7 mio. kr. i 2026 og 4,8 mio. kr. i gennemsnit for budgetperioden.

Det samlede overblik over indtægterne fremgår af tabellen her:

Årets priser i mio. kr.	Budget	Overslagsår		
	2026	2027	2028	2029
A. Driftsvirksomhed				
Indtægter				
Skatter	-1.997,7	-2.030,8	-1.993,8	-2.192,9
Indkomstskatter	-1.868,1	-1.868,5	-1.932,8	-2.001,4
Afregning af forskelsbeløb		-27,5	77,4	
Selskabsskatter	-27,5	-32,6	-33,8	-34,7
Dødsboskat & Forskerskat	-3,2	0,0	0,0	0,0
Grundskyld & dækningsafgift	-99,0	-102,3	-104,6	-106,8
Generelle tilskud m.v.	-1.202,9	-1.228,8	-1.344,1	-1.294,4
Udligning og generelle tilskud	-1.039,5	-1.084,3	-1.196,4	-1.143,6
Efterregulering af tidligere tilskudsår		-41,8	-100,2	
Udligning udlændinge	3,0	2,9	2,8	2,8
Bidrag til regioner, udvikling	4,7	4,8	4,9	5,0
Særlige tilskud	-171,1	-152,2	-155,4	-158,7
Tilskud til generelt løft af ældreplejen	-3,4	-3,5	-3,6	-3,7
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-7,1	-7,4	-7,6	-7,8
Tilskud til en værdig ældrepleje	-9,5	-9,8	-10,2	-10,5
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-10,0	-10,3	-10,6	-11,0
Tilskud til bedre dagtilbud	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0
Kompens. vedr. nettotab - ændring i dækningsafgiften	-4,5	-4,5	-4,5	-4,5
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-55,5	-57,3	-59,1	-61,0
Tilskud til grænsenære kommuner	-10,6	-11,0	-11,3	-11,7
VE-tilskud 2026	-2,9			
Tilskud til vanskeligt stillede kommuner §16	0,0	0,0	0,0	0,0
Særlig finansieringstilskud	-19,1	0,0	0,0	0,0
Tilskud til kommuner med vanskelige øk.vilkår §17	-14,6	-14,6	-14,6	-14,6
Særligt finansieringstilskud	-32,8	-32,8	-32,8	-32,8
Indtægter i alt	-3.200,6	-3.259,6	-3.337,9	-3.487,4

Opsummeret er de væsentligste forudsætninger på indtægtssiden:

- Udmeldt statsgaranti for skatter, tilskud og udligning samt uændret skatteprocent anvendes som grundlag for indtægterne i 2026.
- I overslagsårene anvendes befolkningsprognosegrundlag fra Danmarks statistisk samt KL's nuværende forventninger til skatteindtægter og generelle tilskud for Tønder Kommune.

- Tilskud til vanskeligt stillede kommuner efter §16 søges, men er ikke medregnet i budgetforslaget.
- Ministeriet for By- og Landdistrikter har oplyst at Tønder Kommune modtager et VE-tilskud på 2,9 mio. kr. i 2026 som er fordelt til de kommuner, der tager ansvar for planlægning for produktion af sol- og vindenergi i deres kommuner.
- Særligt finansieringstilskud på 19,1 mio. kr. er alene indregnet i 2026.
- Tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår efter §17 er indregnet med 14,6 mio. kr. i 2026-2029.

Udgiftssiden

Årets priser i mio. kr.	Budget	overslagsår		
	2026	2027	2028	2029
<u>A. Driftsvirksomhed</u>				
Servicerammen	2.199,5	2.184,0	2.168,3	2.157,9
11 Erhverv	13,9	15,2	15,2	15,2
12 Beredskab	10,0	10,0	10,0	10,0
13 Administration	368,2	364,5	361,3	358,3
16 Centrale puljer	37,8	44,5	51,2	58,0
20 Befordring	41,4	41,0	40,5	40,1
21 Teknik og Ejendomme	163,6	160,7	158,1	156,4
22 Miljø og natur	17,6	17,4	17,1	16,9
24 Jordforsyning	-5,8	-5,8	-5,8	-5,8
31 Voksen/Social	239,1	237,5	235,8	234,2
37 Forebyggelse og anbringelse	154,8	153,6	152,1	150,5
41 Sundhed	33,9	32,5	32,0	31,5
42 Pleje og Omsorg	472,5	474,6	476,0	471,4
51 Kultur	29,4	29,1	28,8	28,5
52 Fritid og idræt	32,3	32,0	31,6	31,3
62 Arbejdsmarkedsområdets serviceudgifter	31,6	31,3	31,0	30,7
71 Uddannelse	374,3	367,5	360,7	356,9
72 Dagtilbud	167,4	163,9	159,0	157,3
81 Bosætning og Landdistrikter	1,9	1,9	1,9	1,9
Prioriteringsrum:	13,2	13,9	13,9	13,9
<i>Serviceramme løft</i>	18,2	18,9	18,9	18,9
<i>Tilpasning/øget bidraget til central refusionsordning</i>	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Lov- og cirkulæreprogram	-1,0	0,9	1,7	1,7
Demografiregulering	-1,4	-7,0	-8,6	-6,0
Særligt dyre enkeltsager - budgetomplacering	5,0	5,0	5,0	5,0

I forhold til udgiftssiden er de væsentligste grundforudsætninger:

Serviceudgifter

- Aftaler mellem KL og regeringen omkring niveau for service- og anlægsramme forventes overholdt.

- Serviceudgifterne indeholder et løft af servicerammen på 18,2 mio. kr., heraf er fratrullet 5 mio. kr. som følge af øget bidrag til den centrale refusionsordning. Prioriteringsrummet udgør herefter 13,2 mio. kr.
- Konsekvenser af lov- og cirkulærepakke er indarbejdet.
- Der er indregnet 13,2 mio. kr. i reduktion af servicerammen i 2026, som er udmøntet via en teknisk rammereduktion/generel nedjustering af pris- og lønfremskrivning.
- I overslagsårene er der indarbejdet en årlig reduktion på ca. 13,2 mio. kr., svarende til ca. 0,63 %.
- Serviceudgifterne er således tilpasset ændringen i folketallet som forudsat i den økonomiske politik.
- Genberegning af demografiregulering i 2026 samt overslagsårene 2027-2029 er indarbejdet.
- Der foretaget en tilpasning af budget på særligt dyre enkeltsager på 5 mio. kr. (teknisk tilpasning, som modsvarer af øget refusion på området "Uden for servicerammen").

Uden for servicerammen

Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsydelser er indarbejdet med det udmeldte beløb. Der er ikke indarbejdet konsekvenser af Sundhedsreformen.

Der foretaget en tilpasning af budget på særligt dyre enkeltsager på 5 mio. kr. (teknisk tilpasning, som modsvarer af øget udgifter på området "Servicerammen").

	Budget	overslagsår		
	2026	2027	2028	2029
Uden for servicerammen	152,9	153,0	153,0	153,0
36 Boligregnskab og statsref. Enkeltsager	-31,0	-31,0	-31,0	-31,0
Særligt dyre enkeltsager – budgetomplacering	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
44 Aktivitetsbestemt medfinansiering (fastfrosset niveau)	194,4	194,5	194,5	194,5
45 Pleje og omsorg, udenfor servicerammen	-5,5	-5,5	-5,5	-5,5

Indkomstoverførsler

Indkomstoverførsler er budgetlagt med 771,5 mio. kr. i 2026. Budgettet er fastlagt på grundlag af KL's tabeltal fratrullet en befolkningskorrektur for fald i antallet af 17-64 årige på alle områder samt korrektur for egne lokale skøn.

I grundlaget er der indregnet ændringer som følge af reform af beskæftigelsesindsatsen i 2026 og skønnene for 2027 og frem.

Årets priser i mio. kr.	Budget	Overslagsår		
	2026	2027	2028	2029
Indkomstoverførsler	771,5	762,4	768,3	759,1
15 Borgerservice, indkomstoverførsler	37,0	36,5	36,4	36,1
19 Centrale puljer - indkomstoverførsler	0,0	0,0	0,0	0,0
33 Førtidspension, tabt arbejdsfortj. - indk.ov.f.	345,5	347,8	351,1	351,8
61 Kontante ydelser, indkomstoverførsler	350,3	339,4	342,1	332,6
63 Driftsudgifter til aktivering, indkomstoverførsler	38,8	38,8	38,8	38,8

Renter og afdrag

Hovedparten af gældsporteføljen er fastforrentede lån og er således ikke særligt rentefølsom. Budgetforslaget baseres på nuværende låneportefølje og likviditet.

Øvrige finansforskydninger

Øvrige finansforskydninger omfatter mellemværende med kirkerne. Derudover er der garantipuljer vedrørende institutioners overførsler fra regnskabsår til efterfølgende budgetår på ca. -18,7 mio. kr.

Der er **ikke** indregnet kommunalandel af grundkapital til kommende almene boligprojekter.